Lakivaliokunta
HE 10/2020 vp

Hallituksen esitys laiksi kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista sekä laeiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta annetun hallituksen esityksen (HE 54/2019) täydentämisestä

Lakivaliokunta on pyytänyt Suomen Yrittäjien lausuntoa otsikossa mainitusta hallituksen esityksestä.

Hallituksen esityksen täydennyksen tarkoituksena on tehdä eduskunnan perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset alkuperäiseen hallituksen esitykseen siltä osin kuin ne koskevat seuraamusmaksuasioiden käsittelyjärjestystä. Samalla esitetään eräiden muiden täsmennysten tekemistä alkuperäiseen hallituksen esitykseen sisältyviin säännöksiin.

Yleiset huomiot esityksestä

Suomen Yrittäjät toteaa, että täydentävä hallituksen esitys täyttää perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (PeVL 12/2019 vp) esittämät edellytykset ja katsoo, että ehdotuksen mukaisella sääntelyratkaisulla vältetään seuraamusmaksun kohteena olevan elinkeinoharjoittajan oikeusturvaan ja puolustautumisoikeuksiin kohdistuneet ongelmat. Esityksessä on kuitenkin päädytty ehdottamaan vain perustuslakivaliokunnan edellyttämät välttämättömät muutokset seuraamusmaksu -sääntelyyn. Suomen Yrittäjät haluaa kiinnittää huomiota siihen, että muutoksen vaikutuksia ja prosessuaalista sääntelyä on syytä tarkkailla kokonaisuutena kieltoasioiden käsittelyjärjestys huomioiden.

Seuraamusmaksuasioiden käsittely hallintoprosessuaalisessa järjestyksessä

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että seuraamusmaksuasiat on käsiteltävä markkinaoikeudessa hallintoprosessuaalisessa järjestyksessä ja katsonut, että muutoksenhaku markkinaoikeuden seuraamusmaksuasiassa tekemään ratkaisuun on ohjattava korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Muutoksen seurauksena kuluttajansuoja-asioissa seuraamusmaksu- ja kieltoasioita ei voida käsitellä markkinaoikeudessa yhdessä. Lisäksi muutoksenhakutiet erkanevat siten, että muutoksenhakua kieltoasioihin haetaan

korkeimmalta oikeudelta ja seuraamusmaksuasioihin korkeimmalta hallinto-oikeudelta.

Prosessin kohteena olevan elinkeinoharjoittajan osalta ymmärrettävä ja sujuva prosessinkulku saattaa kärsiä prosessien eriytymisen vuoksi tilanteissa, joissa kuluttaja-asiamies hakisi sekä seuraamusmaksun määräämistä että kiellon asettamista. Toisaalta kuluttaja-asiamiehen halukkuuteen hakea sekä kieltoa että seuraamusmaksua, voisi kuitenkin vaikuttaa erityisesti se, ettei kyseisiä seuraamuksia ole mahdollista käsitellä samassa prosessissa. Kuluttaja-asiamiehen seuraamusta koskevaa harkintaa voisi siten tarkoituksenmukaisuuden sijasta ohjata prosessisääntelyä koskevat seikat. Lisäksi prosessien eriytyminen voi yleisesti vaikuttaa siihen, että mahdollisuus puuttua elinkeinoharjoittajan lainvastaiseen toimintaan vaikeutuu.

Esityksessä on todettu, että sitä valmisteltaessa on harkittu, tulisiko perustuslakivaliokunnan seuraamusmaksusääntelyyn edellyttämän muutoksen johdosta myös kuluttaja-asiamiehen kieltoasiat siirtää käsiteltäväksi hallintoprosessuaalisessa järjestyksessä. Muutoksen tarkoituksenmukaisuuden tarkempaa arviointia ja toteuttamista ei esityksen mukaan kuitenkaan ollut tässä yhteydessä mahdollista suorittaa.

Edellä esitetyin perusteluin Suomen Yrittäjät yhtyy esityksen toteamukseen, jonka mukaan sääntelyn toimivuutta on syytä seurata ja arvioitava tilannetta tarvittaessa uudelleen. Prosessisääntelyn osalta on tärkeää, että kuluttaja-asiamies pystyy tehokkaasti puuttumaan lainvastaisiin menettelyihin ja ettei sääntelystä seuraava prosessien eriytyminen vaikeuta asianmukaisten seuraamusten hakemista tai asettamista. Tämän osalta Suomen Yrittäjät esittää, että tarkoituksenmukaisen ajan sääntelyn voimassaolon jälkeen suoritettaisiin vaikutustenarvio sääntelyn toimivuudesta ja tarvittaessa käynnistettäisiin selvityksenteko vaikutuksista, jotka seuraisivat kuluttaja-asiamiehen kieltoasioiden siirtämisestä hallintoprosessuaalisessa järjestyksessä käsiteltäväksi.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija